

РЕЦЕНЗИЯ

за конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” по научната специалност „Политическа икономия (микроикономика и макроикономика)”, професионално направление „3.8. Икономика”, научна област „3.0. Социални, стопански и правни науки”

Рецензент: проф. д.ик.н. Васил Георгиев Тодоров, БАН – Институт за икономически изследвания

I. ПРОЦЕДУРА

Конкурсът е обявен от Университета за национално и световно стопанство – УНСС (ДВ бр. 69 от 25.08.2017) и е за катедра „Икономикс”, Общикономически факултет.

Научното жури е определено със заповед № 2245/24.10.2017 г. на зам.-ректора по НИД проф. д-р Валентин Гоев на основание чл. 25 от ЗРАСРБ, ал. 1 и ал. 2 от ППЗРАСРБ, чл. 35 от Правилника за организация и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в УНСС, Заповед № 182/09.02.2016 г. на Ректора на УНСС, решение на катедрения съвет на катедра „Икономикс” (протокол № 11/02.10.2017 г.) и решение на Факултетния съвет на Общикономическия факултет (протокол № 7/10.10.2017 г.).

Рецензентите са избрани на заседание на научното жури на 06.11.2017 г.

Единствен участник в конкурса е гл. ас. д-р Ивайло Дончев Беев. Съветът по хабилитация на УНСС е дал положително становище по неговата кандидатура (протокол № 2/16.05.2017 г.).

След като се запознах с документите по конкурса и с документите и материалите, представени от кандидата, заключението ми е, че конкурсът е обявен и се провежда по установения процедурен ред.

II. КРАТКА БИОГРАФИЧНИ ДАННИ

Ивайло Дончев Беев е роден през 1973 г. През 1999 г. завършва УНСС, специалност „Макроикономика”. През 2011 г. защитава дисертация „Смесена стопанска система: квази-пазарен сектор” за образователна и научна степен доктор по „Политическа икономия”. През 2015 г. се дипломира и като „Магистър” по „Право”/специализация „Публична администрация”.

III. ПРОФЕСИОНАЛЕН ПРОФИЛ

Около две години е работил в бизнеса (2000 – 2002 г.) и като експерт към Парламентарната комисия по икономическа политика и туризъм (2013 – 2014 г.).

Като асистент води упражнения по базови университетски дисциплини в ОКС „Бакалавър”, а като главен асистент – чете лекционни курсове и води упражнения по базови и специализиращи дисциплини в ОКС „Бакалавър” и „Магистър”.

Научни интереси: икономическа теория; пресечното поле между икономическата теория и правото; икономическа политика; приложни анализи.

Активно участва с доклади в национални и международни научни конференции, в „кръгли маси”, в академични и в публични дискусии.

Участвал е в осем научноизследователски проекта, вкл. и като ръководител на проект.

Взел е участие в разработването на учебни пособия и документация.

Има добри компютърни умения. Ползва английски и руски език.

Заключение по раздел III: професионалните знания и умения на д-р Беев отговарят напълно на профила и изискванията на конкурса.

IV. НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И УЧЕБНО-ПРЕПОДАВАТЕЛСКА РАБОТА

IV.1. НАУЧНА ПРОДУКЦИЯ

Монографии

- „Макроикономически функции на държавата в контекста на правните регулации”. С., Изд. комплекс – УНСС, 2017
- „Икономическа конституция – функционална и фактическа”. С., Изд. комплекс – УНСС, 2017.

И двете монографии са самостоятелни. За втората (в предговора ѝ, с. 9-10) се казва, че е „продължение”, а след това, че е „подобрен вариант” на първата. След като се запознах с двете монографии, заключението ми е, че втората монография е по-скоро „продължение”, а не просто „подобрен вариант” на първата.

Статии и научни доклади

- Петнадесет статии и научни доклади, от тях осем – публикувани в научни списания и седем – в сборници. Три от статиите са на английски език, четири са в съавторства.

Приложни изследвания и проучвания

- Четири приложни изследвания, едното от които („Институционални основи на конкурентната и устойчива икономика”) е с параметри на студия.

Представени са (в картата на изпълнение на количествените изисквания) сведения за цитиране на публикации на д-р Беев.

Заключение по раздел IV.1:

- публикациите, представени от д-р Беев са в профила на конкурса – както монографиите, статиите в научни списания и докладите в сборници, така и приложните изследвания;
- има частични припокривания между някои от статиите и части от монографиите, а също между статии и доклади (напр. публикации 2.7 и 2.11), но като правило всяка публикация има своя самостоятелен облик и различия от другите.
- представената научна продукция отговаря на количествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент” в УНСС, а по някои показатели (монографични трудове, участия в проекти, участия на конференции с доклади и др.) значително ги превишава.

IV.2. ОБОБЩЕНИЯ И ИЗВОДИ ЗА НАУЧНАТА ПРОДУКЦИЯ И ЗА НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА РАБОТА НА КАНДИДАТА

Изследванията и публикациите на д-р Беев са преди всичко в пресечната област „икономика – държава – право”. Тук се открояват подобластите:

- Икономическа конституция, отношенията „икономика – право” (двете монографии, публикации 2.1, 2.2, 2.7, 2.11, 2.13, 2.15, 3.5);
- Идентификация и структура на общата теория на икономиката (публикации 2.9, 2.10, 2.12, 2.14);

- Теоретични и приложни изследвания по въпроси на финансите, данъчната система, публичното партньорство (публикации 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.8, 3.6, 3.7, 3.8).

Работи се с широк кръг източници, които обстойно и задълбочено се обсъждат. Към двете монографии са разработени указатели за препратките („индексни показатели“). В монографията за икономическата конституция са дадени поотделно списъци на цитираната и на ползваната (= цитираната плюс друга ползвана) литература.

Характерна черта – а според мен и проблем – на немалко български публикации в областта на икономиката е, че в значителна степен, а понякога практически изцяло, представляват препредаване на онова, което са казали чужди и български автори. Друг проблем – работи се само с чужди автори и не се познават българските публикации по съответните въпроси. Трети проблем, макар и донякъде от техническо естество: в списъците на литературата първо се дават източниците на чужди езици и след това – източниците на български език. Д-р Беев се е опазил и от трите проблема. Добро впечатление прави уговорката в монографията за икономическата конституция за изложението „над линия“ – вижданията на автора и „под линия“ – обсъждане на източниците; в първите 40-50 страници активното обсъждане на източниците е голямо по обем, но не разкъсва и не дезорганизира авторовите виждания, дадени „над линия“, а обратно оставя в читателя усещането за сериозна и задълбочена работа с източниците.

Характерни за д-р Беев са:

- нестандартен, оригинален стил на изследване и изложение. Активно използване на логически средства в анализите;
- подчертано много и добросъвестни обстойни литературни проучвания. Изрядно указване на източниците;
- силно изразени и обстойно аргументирани собствени виждания по обсъжданите въпроси. Подчертан стремеж въпросите „да се огледат“ от всички страни;
- настойчиво, понякога дори мъчително търсене на дълбочина и прецизност в изследването и изложението (в положителния смисъл на израза „мъчително търсене“, когато става дума за изкуството и науката);
- отчетливо усещаща се професионална емоционалност (подобно на белетристиката, където писатели понякога преживяват емоционално сюжетите и героите си).

Обобщаващ извод: д-р Беев е изграден учен със собствен оригинален стил на изследване и изложение.

IV.3. ПРИНОСИ

Придържам се, и винаги съм се придържал, към разбирането, че в рецензиите за академични конкурси трябва да се дава отговор на въпроса, дали съответният кандидат „отговаря или не отговаря на изискванията”, а не да се търси детайлно представяне и оценяване на неговите резултати и качества. В този смисъл в рецензията представянето на резултатите (приносите) е много по-лаконично и съдържано от представянето им, направено от кандидата.

Като по-основни резултати (приноси) бих посочил:

1. Идеята за „теория за икономическата конституция” и напредъка в разработването ѝ. И идеята, и разработването ѝ не са в „коловозите” на англосаксонската и ордолибералната школа; повлияни са от ордолибералната школа, но не са нейно следствие или пряко продължение.

Напредъкът в разработването на идеята е във въвеждането на базисни понятия и дефиниции, в предложението „идеен проект” на икономическата конституция, в открояването на трите ѝ равнища – системно, базово и функционално, в постигнатото по операционализирането на теоретичните постановки за функционалността.

(Само този принос е достатъчен за заемане на академичната длъжност „доцент”.)

2. Хипотезата (според автора ѝ – изведена закономерност) за обективната тенденция към нарастване на правните регулации.

3. Приложните и теоретичните изводи от емпиричния анализ на Закона за обществените поръчки и създаването от него квазипазарно пространство. От тях ще отбележа само извода, че „квазипазарната цена винаги е по-висока от пазарната”.

4. Аргументирано обосноваването теза, че при прехода от държавно-административно регулиране (както е при централно-планираната икономика) към правно регулиране (както е при пазарната икономика) държавата не се отказва от активната си роля на върховен регулатор на стопанските процеси. В пазарната икономика, в сравнение с централно-планираната, възможностите на държавата за въздействие върху икономиката не отслабват; променят се само средствата за въздействие.

5. Приносен характер, според мен, имат разсъжденията за релацията: теория – обща икономическа теория – икономикс – политическа икономия, въпреки че не споделям някои от тях.

IV.3. УЧЕБНО-ПРЕПОДАВАТЕЛСКА РАБОТА

Д-р Беев има значителна учебно-преподавателска дейност: петнадесет години е в академичния състав на УНСС. Разработвал е и е участвал в разработването на учебна документация. Водил е упражнения и семинарни занятия, чел е и чете лекционни курсове. През последните шест учебни години има средно по близо 500 часа аудиторна учебна заетост.

За конкурса е представил:

- участие с четири глави в учебник „Икономика на обществения сектор”;
- участия в учебните помагала
 - „Основи на икономическата теория” – една глава,
 - „Микроикономика” – две глави
 - „Макроикономика” – три глави.

Заключение по раздел IV.3: Всички участия в учебните публикации са в профила на конкурса и са на необходимото академично равнище. Особено ми допаднаха глави 7 и 8 от учебника за обществения сектор. Учебно-преподавателската работа на д-р Беев и представените учебни публикации отговарят на изискванията по конкурса и ги превишават.

V. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Проблематиката, в която работи д-р Беев, е дискусийна, някои от вижданията му – също. Приемам, че дискусията не е измежду задачите на рецензията и я оставям извън нея.

Бих си позволил три бележки с по-общ характер, над които авторът би могъл да помисли:

(1) По стила на изложение в научните публикации. Изложението е изключително усложнено: в много случаи е значително по-обемно, отколкото би могло да бъде; тежки и понякога трудни за разбиране изречения; абзаци от по цяла страница; много чужди думи; често използване на скоби и кавички; непрекъснато акцентирание в текста чрез промени в шрифта – използват се: обикновен шрифт, курсив, bold (удебеляване и почерняне), курсив в bold и към всичко това понякога и подчертаване. Изложението би могло да бъде по-опростено (в положителния смисъл на този израз), по-кратко, по-ясно и по-разбираемо.

(2) Предлагам на автора след хабилитирането си да помисли, дали няма да е по-добре да понамали – макар и временно – публикационната си активност, участията си в конференции и др. от този род и да се съсредоточи върху

доизкристализирането, формулирането и изразяването на вижданията и позициите си по разработваните от него въпроси и преди всичко по въпросите на икономическата конституция и на релациите „теория – икономическа теория – икономикс – политическа икономия”.

(3) Не е обичайно и не е прието, когато автор говори за собствените си произведения да използва изрази като „значими обобщения”, „значими резултати”, „оригинален принос в науката”.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Единственият кандидат в конкурса Ивайло Дончев Беев:

- има петнадесет години академичен трудов стаж, от които повече от шест години като главен асистент;
- притежава образователната и научна степен „доктор”;
- представил е научна продукция и резултати (приноси), които превишават изискванията по конкурса;
- има учебно-преподавателска работа и публикации, които също превишават изискванията по конкурса;
- и научната продукция и резултати, и учебно-преподавателската работа и резултати са в профила на конкурса.

Предлагам той да заеме академичната длъжност „доцент” по научната специалност „Политическа икономия (микроикономика и макроикономика)”, професионално направление „3.8. Икономика”, научна област „3.0. Социални, стопански и правни науки”.

Рецензент:

(проф. д.ик.н. Васил Тодоров)

28.11.2017 г.